



Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 71/12
Λουξεμβούργο, 5 Ιουνίου 2012

Απόφαση στην υπόθεση C-489/10
Ποινική διαδικασία κατά Łukasz Marcin Bonda

Ο αποκλεισμός γεωργού από τη δυνατότητα λήψεως γεωργικών ενισχύσεων, λόγω αναληθούς δηλώσεως της εκτάσεως της εκμεταλλεύσεώς του, δεν αποκλείει την επιβολή ποινικής κυρώσεως για τα ίδια πραγματικά περιστατικά

Ο αποκλεισμός αυτός από τη δυνατότητα λήψεως ενισχύσεως που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης δεν αποτελεί ποινική κύρωση

Η ευρωπαϊκή κανονιστική ρύθμιση περί καθεστώτων γεωργικών ενισχύσεων¹ προβλέπει την καταβολή των ενισχύσεων αυτών σε συνάρτηση ιδίως με την έκταση που δήλωσε ο γεωργός (ενιαία ενίσχυση με βάση την έκταση). Αν διαπιστωθεί, κατόπιν ελέγχου, διαφορά μεταξύ της πραγματικής εκτάσεως και της δηλωθείσας από τον γεωργό μεγαλύτερη από 30%, δεν χορηγείται καμία ενίσχυση για το οικείο έτος. Επιπλέον, όταν η διαφορά αυτή είναι μεγαλύτερη από 50%, ο γεωργός στερείται επίσης από το δικαίωμα να λάβει ενίσχυση, μέχρι ποσού ίσου προς αυτό που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της δηλωθείσας και της προσδιορισθείσας εκτάσεως κατά τα τρία ημερολογιακά έτη που έπονται του ημερολογιακού έτους της διαπιστώσεως.

Ο πολωνικός ποινικός κώδικας προβλέπει στερητική της ελευθερίας ποινή τριών μηνών έως πέντε ετών για όποιον, με σκοπό να λάβει επιχορήγηση, υπέβαλε πλαστό ή αλλοιωμένο έγγραφο, περιέχον ψευδείς ή απατηλές δηλώσεις, ή έγγραφη απατηλή δήλωση, όσον αφορά τις κρίσιμες για τη χορήγηση ενισχύσεως περιστάσεις.

Το 2005 ο Łukasz Marcin Bonda υπέβαλε στο περιφερειακό γραφείο του Οργανισμού για την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας στην Πολωνία αίτηση χορηγήσεως ενιαίας ενισχύσεως με βάση την έκταση για το έτος 2005.

Στο πλαίσιο της αιτήσεως αυτής κατέθεσε ανακριβή δήλωση όσον αφορά την έκταση των καλλιεργούμενων γεωργικών γαιών και τις σχετικές καλλιέργειες, διογκώνοντας τις χρησιμοποιούμενες για γεωργική παραγωγή εκτάσεις, αναφέροντας με τη δήλωσή του 212,78 εκτάρια αντί για 113,49 εκτάρια.

Με απόφαση του 2006 ο διευθυντής του ως άνω Γραφείου, αφενός, αρνήθηκε να καταβάλει στον Ł. M. Bonda ενιαία ενίσχυση με βάση την έκταση για το έτος 2005 και, αφετέρου, του επέβαλε κύρωση συνιστάμενη στην απώλεια του δικαιώματος λήψεως ενιαίας ενισχύσεως με βάση την έκταση, μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της πραγματικής εκτάσεως και της δηλωθείσας, για τα τρία επόμενα έτη.

Με απόφαση της 14ης Ιουλίου 2009, το Sąd Rejonowy w Goleniowie (τοπικό δικαστήριο του Goleniów) καταδίκασε τον Ł. M. Bonda λόγω απάτης προς λήψη επιχορηγήσεως κατ' εφαρμογήν του ποινικού κώδικα, με το σκεπτικό ότι ο τελευταίος, αποσκοπώντας να λάβει επιδοτήσεις, είχε υποβάλει αναληθή δήλωση όσον αφορά καθοριστικής σημασίας στοιχεία στο πλαίσιο της καταβολής ενιαίας ενισχύσεως με βάση την έκταση. Για τον λόγο αυτόν, στον Ł. M. Bonda επιβλήθηκε ποινή φυλακίσεως οκτώ μηνών με διετή ανατολή και πρόστιμο 80 ημερησίων μονάδων

¹ Κανονισμός (ΕΚ) 1973/2004 της Επιτροπής, της 29ης Οκτωβρίου 2004, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 1782/2003 του Συμβουλίου όσον αφορά τα καθεστώτα στήριξης τα προβλεπόμενα βάσει των τίτλων 4 και 4α του εν λόγω κανονισμού και τη χρήση των εκτάσεων γης που προκύπτουν από την παύση καλλιέργειας για την παραγωγή πρώτων υλών (ΕΕ L 345, σ. 1).

προς 20 ζλότου Πολωνίας (PLN) έκαστη (περίπου 400 ευρώ). Ο Ł. M. Bonda άσκησε έφεση κατά της εν λόγω αποφάσεως.

Το Sąd Najwyższy (ανώτατο δικαστήριο), επιληφθέν της υποθέσεως κατόπιν ασκήσεως αναίρέσεως, ερωτά το Δικαστήριο αν συνιστούν κυρώσεις ποινικής φύσεως τα μέτρα που συνίστανται σε αποκλεισμό γεωργού από τη δυνατότητα λήψεως ενισχύσεως για το έτος σχετικά με το οποίο υπέβαλε αναληθή δήλωση της αποδεκτής εκτάσεως και σε μείωση εκείνης την οποία θα μπορούσε να λάβει στο πλαίσιο των τριών επόμενων ημερολογιακών ετών κατά το ποσό που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της δηλωθείσας και της προσδιορισθείσας εκτάσεως, κατά τρόπον ώστε να αποκλείεται κάθε ποινική δίωξη σε βάρος του Ł. M. Bonda για τα ίδια πραγματικά περιστατικά κατ' εφαρμογήν της αρχής *ne bis in idem* (η οποία δεν επιτρέπει να δικάζεται κανείς δύο φορές για τις ίδιες πράξεις) που περιλαμβάνεται στον πολωνικό κώδικα ποινικής δικονομίας.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει κρίνει ότι κυρώσεις προβλεπόμενες από κανονιστικές ρυθμίσεις περί κοινής γεωργικής πολιτικής, όπως ο προσωρινός αποκλεισμός επιχειρηματία από τη δυνατότητα υπαγωγής σε καθεστώς ενισχύσεων, δεν έχουν ποινικό χαρακτήρα. Πράγματι, έκρινε ότι τέτοιοι αποκλεισμοί αποσκοπούν στην καταπολέμηση των πολυάριθμων παραβάσεων που διαπράττονται στο πλαίσιο των ενισχύσεων στον τομέα της γεωργίας και οι οποίες, επιβαρύνοντας σημαντικά τον προϋπολογισμό της Ένωσης, μπορούν να καταστήσουν αναποτελεσματικά τα μέτρα που λαμβάνουν τα θεσμικά όργανα στον εν λόγω τομέα με σκοπό τη σταθεροποίηση των αγορών, τη στήριξη του βιοτικού επιπέδου των γεωργών και τη διασφάλιση λογικών τιμών για τους καταναλωτές.

Το Δικαστήριο τονίζει ότι, εν προκειμένω, τα εν λόγω μέτρα μπορούν να εφαρμόζονται μόνον σε επιχειρηματίες που ζητούν να υπαχθούν στο οικείο καθεστώς ενισχύσεων, όταν προκύπτει ότι οι πληροφορίες που παρέχουν οι επιχειρηματίες αυτοί προς στήριξη της σχετικής αιτήσεώς τους είναι εσφαλμένες. Κρίνει επιπλέον ότι τα εν λόγω μέτρα συνιστούν ειδικό διοικητικό μέτρο το οποίο εντάσσεται πλήρως στο ειδικό καθεστώς ενισχύσεων και το οποίο αποβλέπει στην εξασφάλιση της ορθής οικονομικής διαχειρίσεως των δημόσιων ταμείων της Ένωσης.

Βάσει των στοιχείων αυτών, το Δικαστήριο συνάγει ότι τα μέτρα αυτά είναι διοικητικής φύσεως.

Η ως άνω φύση δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση βάσει της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου περί της εννοίας της «ποινικής διαδικασίας»². Το Δικαστήριο παρατηρεί συναφώς ότι τρία κριτήρια λαμβάνονται υπόψη προς προσδιορισμό της εννοίας αυτής. Το πρώτο είναι ο νομικός χαρακτηρισμός της παραβάσεως κατά το εσωτερικό δίκαιο, το δεύτερο η ίδια η φύση της παραβάσεως και το τρίτο η φύση και η σοβαρότητα της κυρώσεως που ενδέχεται να επιβληθεί στον ενδιαφερόμενο.

Έναντι του πρώτου κριτηρίου, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι τα μέτρα που συνίστανται σε αποκλεισμό γεωργού από τη δυνατότητα λήψεως της ενισχύσεως δεν λογίζονται ως ποινικής φύσεως κατά το δίκαιο της Ένωσης.

Όσον αφορά το δεύτερο κριτήριο, το Δικαστήριο κρίνει ότι τα μέτρα αυτά προορίζονται να έχουν εφαρμογή μόνο στους επιχειρηματίες που ζητούν την υπαγωγή τους στο ως άνω καθεστώς ενισχύσεων και ότι σκοπός των μέτρων αυτών δεν είναι η καταστολή, αλλά, κατ' ουσίαν, η προστασία της διαχειρίσεως των ταμείων της Ένωσης με τον προσωρινό αποκλεισμό του δικαιούχου που προέβη σε ανακριβείς δηλώσεις με την αίτησή του περί χορηγήσεως ενισχύσεως. Κατά το Δικαστήριο, συνηγορεί επίσης υπέρ της ελλείψεως κατασταλτικού χαρακτήρα των εν λόγω μέτρων το γεγονός ότι η μείωση του ποσού της ενισχύσεως που θα μπορούσε να καταβληθεί στον γεωργό για τα επόμενα της διαπιστώσεως της παρατυπίας έτη εξαρτάται από την υποβολή αιτήσεως στο πλαίσιο των ετών αυτών.

Όσον αφορά το τρίτο κριτήριο, το Δικαστήριο δέχεται ότι οι κυρώσεις που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης έχουν ως μοναδικό αποτέλεσμα να στερήσουν τον εμπλεκόμενο γεωργό από τη

² Άρθρο 4, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου αριθ. 7 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπεγράφη στο Στρασβούργο στις 22 Νοεμβρίου 1984.

δυνατότητα να λάβει ενίσχυση και ότι η μείωση του ποσού της ενισχύσεως που θα μπορούσε να χορηγηθεί για τα έτη που έπονται εκείνου κατά τη διάρκεια του οποίου διαπιστώθηκε παρατυπία εξαρτάται από την υποβολή αιτήσεως στο πλαίσιο των εν λόγω ετών, οπότε αυτές δεν μπορούν να εξομοιωθούν προς κυρώσεις ποινικής φύσεως.

Επομένως, **το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι τέτοιες κυρώσεις δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως κυρώσεις ποινικής φύσεως.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582